Journal of Educational Sciences (JEDUS)
Spring & Summer, 2025, 32(1), 245-264
DOI: 10.22055/edus.2025.48223.3672

Rcceived: 31 Oct 2024
Accepted: 04 Jan 2025

Orginal Article

Foundation's Data analysis of the Digitization of Students' Lifestyles: A Study on the Multi-spatialization of the Life World of Female Students in Ahvaz.

Maryam Ghelichi[*]
Abdolreza Navah[**]
Masoumeh Bagheri[***]
Sajad Bahmani[****]

Introduction

The purpose of the current research is to understand the digital lifestyle of female students in Ahvaz city and the role of new technologies—especially the Internet and virtual social networks—in the digitalization of lifestyle. New technologies have penetrated all social, organizational, and individual spaces in human societies and have affected people's daily life, work, and knowledge.

Method

The method used in this research is the "Grounded theory," which is one of the qualitative research methods. Sampling was purposeful-theoretical, and data were collected through in-depth interviews with 35 students and relevant key informants. For data analysis, five methods of open coding and diagnosis. Concepts, development of concepts in line with dimensions and characteristics, data analysis for the context, entering the process into the

* Department of Sociology, Faculty of Economics and Social Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

** Associate Professor, Department of Sociology, Faculty of Economics and Social Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz. Ahvaz. Iran. *Corresponding Author:* dr.navah1338@gmail.com

*** Associate Professor, Department of Sociology, Faculty of Economics and Social Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz. Ahvaz. Iran.

**** Assistant Professor, Department of Sociology, Faculty of Economics and Social Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz. Ahvaz. Iran

analysis and integration of categories were used.

Results

After coding, 10 main categories and 28 sub-categories emerged from the data, and each of these main categories was thoroughly analyzed based on the interview texts. . The emerging paradigm includes three dimensions: conditions, action-interaction, and consequences. In terms of conditions, key themes include communication as a central aspect of daily life and sharing; online trust and connection; institutional chaos in the protection of users' privacy; personality-oriented components; and, within the dimension of action-interaction, the international platforms of identity development, the body as an arena for displaying the power of signals, and virtual-oriented communication. In the consequences dimension, challenges such as privacy protection in digital life, digital resocialization, and the digitalization of everyday experiences have emerged. After coding, these themes were organized into 10 major categories. During the selective coding stage, the core category identified was "multi-spatial," which refers to the globalization of students and is considered the central category of this research.

Keywords: digitization, student lifestyle, new technologies, virtual space, digital literacy, grand theory

Author Contributions: In this article, the authors of the article has been responsible for compiling the theoretical framework, collecting data, analyzing the data, drawing conclusions from the findings and expanding and interpreting them, reporting the findings and writing the article.

Acknowledgments: The present study would not have been possible without the cooperation of the participants; we would like to thank all the participants.

Conflicts of interest: The authors of the article acknowledge that in this article, there is no conflict of interest

Funding: The present research has not received financial support from any institution and all costs have been borne by the researchers during the research process

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۸/۱۰
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۰/۱۵

مجله‌ی علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز
بهار و تابستان ۱۴۰۴، دوره‌ی ششم، سال ۳۲
شماره‌ی ۱، ص‌ص: ۲۶۴-۲۴۵

مقاله پژوهشی

تحلیلی داده‌بنیاد از دیجیتالی‌شدن سبک‌زندگی دانش‌آموزان: مطالعه‌ای بر چند فضایی شدن زیست‌جهان دانش‌آموزان دختر در اهواز

مریم قلیچی *
عبدالرضا نواح **
معصومه باقری ***
سجاد بهمنی ****

چکیده

این پژوهش کیفی با هدف فهم فرآیند دیجیتالی‌شدن سبک‌زندگی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم در شهر اهواز انجام شده است. روش مورد استفاده در این پژوهش، «نظریه داده‌بنیاد» به عنوان یکی از روش‌های پژوهش کیفی است. شیوه نمونه‌گیری هدفمند- نظری بود و داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه عمیق با ۳۵ نفر از دانش‌آموزان و مطلعین کلیدی مرتبط گردآوری شد. برای تحلیل داده‌ها از پنج شیوه‌ی کدگذاری باز و تشخیص مفاهیم، توسعه مفاهیم در راستای ابعاد و ویژگی‌ها، تحلیل داده‌ها برای زمینه، وارد نمودن فرآیند به تحلیل و یکپارچه‌سازی مقولات استفاده گردید. پس از کدگذاری ۷ مقوله اصلی (در مرکز بودگی وسایل ارتباطی در زندگی روزمره، آشفتگی نهادی در صیانت از حریم کاربران، بسترهای نوین بین‌المللی تکوین هویت، بدن به مثابه عرصه نمایش قدرت سیگنال‌ها، چالش‌های حفظ حریم خصوصی در زندگی، بازجامعه‌پذیری دیجیتال، دیجیتال‌سازی تجربه‌های

- مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری می‌باشد.

* دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

** دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز. اهواز. ایران. (نویسنده مسئول) Ar.navah@scu.ac.ir

*** دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز. اهواز. ایران.

**** استادیار گروه جامعه‌شناسی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران اهواز. اهواز. ایران

روزمره) و ۱۹ مقوله فرعی از داده‌ها پدیدار شد که هر کدام از این مقولات اصلی به صورت کامل با استناد به متن مصاحبه‌ها مورد تحلیل قرار گرفتند. پارادایم ظهوریافته شامل سه بعد شرایط، کنش-کنش متقابل و پیامدها است که پس از کدگذاری، در قالب ۷ مقوله عمده کدگذاری و در مرحله کدگذاری گزینشی به استخراج مقوله هسته «چندفضایی شدن جهان‌زیست دانش‌آموزان» منجر شد که مقوله محوری این پژوهش به حساب می‌آید.

واژه‌های کلیدی: دیجیتالی شدن، سبک‌زندگی دانش‌آموزان، فناوری‌های نوین، فضای مجازی، سواد دیجیتال.

مقدمه و بیان مسئله

گسترش فناوری‌های نوین ارتباطی نظیر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی، باعث تحولات عمیق در فرهنگ و زندگی روزمره انسان شده است. این ابزارها، به‌ویژه اینترنت، دیدگاه افراد را نسبت به خود، دیگران و جامعه تغییر داده و زمینه‌ساز شکل‌گیری سبک زندگی دیجیتالی شده‌اند (Castells, 2001; Hosseini et al., 2021). در میان امکانات فناوری‌های دیجیتال، شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌دلیل کاهش تعاملات اجتماعی سنتی، به ابزاری کلیدی برای بازتعریف روابط و هویت تبدیل شده‌اند (Dartaj et al., 2018). ایران نیز با ضریب بالای استفاده از این شبکه‌ها، به‌ویژه در میان نوجوانان و جوانان، تأثیرات گسترده‌ای را تجربه کرده است. به‌گونه‌ای که ایرانی‌ها در استفاده از این شبکه‌ها، رتبه‌ی سوم جهان را کسب کرده‌اند (Kazemi, 2018). زندگی دیجیتال مفهومی گسترده است که ابعاد متنوعی از جمله آموزش، سلامت، اقتصاد، ارتباطات، حریم خصوصی و تعاملات اجتماعی را در بر می‌گیرد. هریک از این ابعاد نقشی تعیین‌کننده در شکل‌گیری سبک زندگی در عصر دیجیتال دارند. بااین‌حال، این پژوهش به‌طور خاص بر نقش شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی در دیجیتالی‌شدن سبک زندگی دانش‌آموزان تأکید دارد. این انتخاب به دلیل تأثیر فراگیر و غیرقابل انکار این ابزارها در تعاملات روزمره، شکل‌دهی هویت و بازتعریف روابط اجتماعی این گروه از جامعه صورت گرفته است. دیجیتالی‌شدن سبک زندگی، نه‌تنها بر تعاملات و عادات روزمره، بلکه بر نگرش نسبت به خود و دیگران نیز تأثیرگذار بوده است. در میان نوجوانان، به‌ویژه دانش‌آموزان دختر، این تغییرات شامل بازتعریف حریم خصوصی، دگرگونی در معیارهای هویتی و بازسازی روابط اجتماعی است. دانش‌آموزان دختر در اهواز، به دلیل تقاطع سنت‌های فرهنگی و

فشارهای اجتماعی و فناوری‌های نوین، با چالش‌های بیشتری مواجه هستند. اهمیت موضوع از دو منظر مشخص می‌شود: نخست، نسل نوجوان که در حساس‌ترین دوران شکل‌گیری هویت قرار دارد و تغییرات این دوره پیامدهای بلندمدتی بر ساختار اجتماعی و فرهنگی کشور خواهد گذاشت. دوم، شهر اهواز که به‌دلیل بافت فرهنگی خاص و شرایط اجتماعی منحصربه‌فرد، نیازمند بررسی دقیق‌تری در زمینه مواجهه با پدیده دیجیتالی‌شدن است. این پژوهش با استفاده از روش گرندد‌تئوری به تحلیل جامع پدیده دیجیتالی‌شدن پرداخته و پیامدهای آن را برای سبک زندگی، تعاملات اجتماعی و هویت دانش‌آموزان دختر در اهواز بررسی می‌کند. مفهوم چندفضایی‌شدن زیست‌جهان، که به کاهش مرز میان فضاهای فیزیکی و مجازی اشاره دارد، در این تغییرات نقش محوری دارد. این مفهوم نشان‌دهنده گسترش تجربه‌های انسانی در ترکیب فضاهای واقعی و دیجیتال است، به‌گونه‌ای که تعاملات اجتماعی، هویت‌سازی و فعالیت‌های روزمره در هر دو بعد هم‌زمان اتفاق می‌افتد. این پژوهش با تمرکز بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی و زیست‌جهان دانش‌آموزان، تلاش می‌کند علاوه‌بر توسعه ادبیات نظری این حوزه، به سیاست‌گذاران کمک کند تا با طراحی راهکارهای مؤثر، فرصت‌های دیجیتالی‌شدن را تقویت و پیامدهای منفی آن را کاهش دهند.

چارچوب مفهومی

سبک زندگی از یک‌سو به هویت فردی و از سوی دیگر به عوامل فرهنگی و اجتماعی نظیر رسانه‌ها و فضای مجازی وابسته است. رسانه‌های جمعی و دیجیتال نقش مهمی در تغییر سبک زندگی مدرن دارند، به‌طوری‌که Toffler (1980, 29) و Friedman (2005) تأکید می‌کنند ابزارهای دیجیتال مانند شبکه‌های اجتماعی به روند زندگی انسان‌ها شکل می‌دهند. رویکردهای نظری در این حوزه به دو دسته تقسیم می‌شوند ۱. عاملیت فرد و آزادی انتخاب: این دیدگاه تکنولوژی را ابزاری خنثی می‌داند که انسان از آن برای رفع نیازهایش استفاده می‌کند. ۲. نقش فعال تکنولوژی در فرهنگ: نظریه‌پردازانی مانند Heidegger (1977) و McLuhan (1967) تکنولوژی را عامل تأثیرگذار در فرهنگ می‌دانند، چه مثبت و چه منفی. بر اساس این نظرها، چهار رویکرد اصلی شکل گرفته است: جبرگرایی تکنولوژیک: تأکید بر عاملیت فناوری در تغییر سبک زندگی (Rainie & Wellman, 2012). شکل‌دهی اجتماعی به

تکنولوژی: نقش سازوکارهای اجتماعی در استفاده از فناوری (Silverstone & Haddon, 1996). ابزارگرایی: نگاه خنثی به تکنولوژی . مطالعات فرهنگی علم و تکنولوژی: بررسی عاملیت همه عوامل انسانی و غیرانسانی (Latour, 2010, 217). مفاهیمی مانند «فردگرایی شبکه‌ای» (Raine & Wellman, 2012) و «روح دستگاه» (Katz & Aakhus, 2002) بر عاملیت فناوری‌های ارتباطی تأکید دارند، درحالی‌که ایده‌های «ساخت اجتماعی تکنولوژی» (MacKenzie & Wajcman, 1999 ,110) و «اهلی‌سازی تکنولوژی» (silverstone et al., 1996, 144) به عاملیت جامعه اشاره دارند. هایدگر نیز نقش تکنولوژی را در «قالب‌بندی» جهان برجسته می‌کند (Van-Lon 2012, 19). در تحلیل دیجیتالی‌شدن سبک زندگی دانش‌آموزان، از چارچوب نظری چندبعدی استفاده شده که ترکیبی از نظریات کلاسیک و مدرن رسانه، هویت، جامعه و تکنولوژی را دربرمی‌گیرد. این چارچوب تغییرات دیجیتالی‌شدن را در زمینه‌های آموزشی، اجتماعی و فرهنگی بررسی می‌کند. نظریه‌های مختلفی مانند استفاده و رضامندی، که بر انتخاب فعالانه رسانه‌ها برای رفع نیازهای فردی تأکید دارد، و نظریه مک‌لوهان که رسانه را عامل تغییرات بنیادین در تعاملات اجتماعی می‌داند، به‌ویژه در مورد اینترنت و گوشی‌های هوشمند، مهم هستند. کاستلز شبکه‌های دیجیتال را محور سازماندهی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می‌داند، در حالی که Rainie and Wellman (2012) بر تأثیر فناوری‌های دیجیتال بر ارتباطات شخصی و حرفه‌ای تأکید دارند. Giddens (1998) نیز در مدرنیته متأخر هویت را پروژه‌ای دائمی می‌داند که افراد از رسانه‌ها برای بازتعریف آن استفاده می‌کنند. Habermas (2005) بر اهمیت فضای عمومی برای تعاملات اجتماعی و نقش رسانه‌های دیجیتال در فراهم کردن فضای جدید برای بحث‌های عمومی تأکید دارد. Bourdieu (1984) نیز نقش شبکه‌های اجتماعی در تقویت روابط بین‌فردی و نمایش هویت دیجیتال را با مفهوم سرمایه اجتماعی تحلیل می‌کند. Bandura (2001) نیز در نظریه یادگیری اجتماعی بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی و محتواهای دیجیتالی در یادگیری رفتارهای جدید تأکید دارد. دیجیتالی‌شدن سبک زندگی در ایران به دلیل تعامل بین ارزش‌های سنتی و ساختارهای مدرن ویژگی‌های خاص خود را دارد، و نظریه‌های هویت، بازاندیشی، سرمایه اجتماعی و حوزه عمومی به‌ویژه در فضای دیجیتال ایرانی اهمیت دارند. بومی‌سازی این نظریه‌ها فهم دقیق‌تری از تأثیر دیجیتالی‌شدن و واکنش جامعه ایرانی به آن ارائه می‌دهد.

مروری بر مطالعات پیشین

پژوهش‌های متعددی در زمینه کاربری فناوری‌های نوین ارتباطی در ایران انجام شده که به سه گروه تقسیم می‌شوند :**گروه اول** :پژوهش‌هایی با هدف شناخت انگیزه‌ها و دلایل عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی با روش تلفیقی. به عنوان مثال، رساله Hassani (2016) نشان داد که مصرف محتوا در سطح حکمت قرآنی معنوی است، در حالی که مصرف انبوه اطلاعات فقر معنوی ایجاد می‌کند. Bakhtiari et al. (2022) نیز به تغییرات ساختاری خانواده در پی ورود فناوری‌های نوین اشاره کردند .**گروه دوم** :پژوهش‌های کیفی که تجربه کاربران تلفن‌های هوشمند و سبک زندگی دیجیتال را بررسی کرده‌اند. Bakhtiari et al. (2021) مدلی از تغییرات سبک زندگی خانواده با این فناوری‌ها ارائه کردند. **گروه سوم** :پژوهش‌های کمی و پیمایشی که به تحلیل سبک زندگی دیجیتال پرداخته‌اند. به عنوان مثال، Rasoulzadeh Aghdam et al. (2015) تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر زندگی جوانان را بررسی کردند و Ganji et al. (2019) انواع سبک‌های زندگی را در میان زنان شیراز شناسایی کردند این پژوهش‌ها به درک روابط میان کاربری فناوری‌های دیجیتال و تحولات سبک زندگی کمک کرده و به سؤال اصلی پژوهش در خصوص تأثیر دیجیتالی‌شدن بر سبک زندگی دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند. پژوهش‌های خارجی بیشتر بر الگوهای کاربری تکنولوژی تمرکز دارند. برخی از این پژوهش‌ها عبارتند از: Ruying (2020): در تحقیق خود با عنوان «دیجیتالی شدن سبک زندگی در عصر دیجیتال: مطالعه موردی وی‌چت در چین»، دریافت که فناوری‌های دیجیتال شیوه‌های ارتباطی افراد را تبدیل به فرامتن و تعاملی کرده است. حساب‌های رسمی وی‌چت بستری برای پیگیری اخبار و بیان ایده‌ها فراهم کرده‌اند. Sarinally (2021): در پژوهش خود با عنوان «جهت‌گیری‌های سبک زندگی و پذیرش و استفاده از فناوری‌های اینترنت محور در تایوان»، بیان کرد که استفاده عادی از اینترنت تأثیر زیادی بر سبک زندگی ندارد، اما وابستگی و تمایل به استفاده از آن می‌تواند تغییرات عمده‌ای در سبک زندگی و نگرش افراد ایجاد کند. Sushma (2022): پژوهشی با عنوان «نقش رسانه‌های اجتماعی در تغییر سبک زندگی جوانان» انجام دادند که نشان داد رسانه‌های اجتماعی، به‌ویژه یوتیوب و واتساپ، در تغییر سبک زندگی جوانان نقش مؤثری دارند.

جمع‌بندی نشان می‌دهد که فناوری‌های نوین ارتباطی، به‌ویژه اینترنت و فضای مجازی،

تغییرات عمیقی در سبک زندگی جوانان ایجاد کرده‌اند و به شکل‌گیری سبک زندگی مجازی منجر شده‌اند. پژوهش‌های داخلی بیشتر به تأثیرهای اجتماعی این فناوری‌ها پرداخته‌اند، در حالی که پژوهش‌های خارجی بر جنبه‌های رفتاری و روان‌شناختی تأکید دارند. نقد اصلی این پژوهش‌ها، نبود چارچوب نظری منسجم برای پشتیبانی از شاخص‌ها و ابعاد سبک زندگی دیجیتال است. این مقاله با ترکیب یافته‌های پژوهش‌ها، به تدقیق مفهوم «سبک زندگی دیجیتال» پرداخته و مدل پارادایمی جدیدی برای آن ارائه می‌دهد.

روش‌شناسی پژوهش

از آنجایی که پژوهش حاضر به دنبال دستیابی به شناختی همه‌جانبه و زمینه‌مند از موضوعی محدود است که تاکنون کارهای کمی در مورد آن انجام شده است، از روش تحقیق کیفی استفاده می‌شود. از آن جهت که موضوع و سؤالات بیشتر ماهیت اکتشافی و کشف پدیده را دارد تا آزمون فرضیه‌ها، لذا از روش نظریه برخاسته از داده‌ها استفاده شد (Zare Fakhr, 2024). روش نظریه داده‌بنیاد یکی از مهم‌ترین روش‌های پژوهش کیفی است که در آن، نظریه‌ای مبتنی بر واقعیت، بر اساس مفاهیم استخراج‌شده از داده‌هایی همچون مصاحبه، مشاهده، و اسناد، شکل می‌گیرد (Corbin & Strauss, 2015). این پژوهش، رویکرد Corbin and Strauss (2015) را به‌کار می‌گیرد، که نسخه‌ای به‌روز شده از این روش است. هرچند تغییرهای ایجاد شده در این نسخه در سطح شکلی بوده و تغییری بنیادی در ماهیت روش داده‌بنیاد ایجاد نکرده است، این رویکرد همچنان در چارچوب عینی‌گرا باقی مانده است (Bahmani et al., 2019).

مشارکت‌کنندگان پژوهش

پژوهش شامل دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم در اهواز و مطلعین کلیدی مرتبط با آن‌ها مانند معلمان، معاونین، مشاوران مدرسه و اساتید حوزه‌های جامعه‌شناسی، علوم ارتباطات و حقوق بود. مجموعاً ۲۱ دانش‌آموز و ١٤ مطلع کلیدی در پژوهش شرکت کردند. انتخاب مشارکت‌کنندگان بر اساس آگاهی از دیجیتالی‌شدن سبک زندگی، تجربه مستقیم و آمادگی برای ارائه دیدگاه صورت گرفت. روش نمونه‌گیری نظری برای رسیدن به اشباع نظری استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌عمیق و نیمه‌ساختاریافته بود که در آن سؤالات از پیش طراحی شده، اما فضای آزادی برای بیان نظرات به مشارکت‌کنندگان داده شد.

تحلیل داده‌ها

در روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد، فرآیند جمع‌آوری داده‌ها، نظم دادن و تجزیه‌وتحلیل داده‌ها کاملاً به هم وابسته و هم‌زمان انجام می‌شود. این فرآیند از اولین مصاحبه و مشاهده آغاز می‌شود و با تحلیل داده‌ها به مصاحبه یا مشاهده بعدی منجر می‌گردد (). در این پژوهش، جمع‌آوری داده‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه می‌یابد و تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از زمان جمع‌آوری اولین داده‌ها شروع می‌شود. تحلیل داده‌ها بر اساس پنج مرحله‌ای که Corbin and Strauss (2015) پیشنهاد کرده‌اند، انجام شده است: کدگذاری باز و شناسایی مفاهیم، توسعه مفاهیم، تحلیل داده‌ها برای زمینه، وارد کردن فرآیند به تحلیل و یکپارچه‌سازی مقولات. پس از آن، پدیده محوری تعیین و نظریه زمینه‌ای استخراج می‌شود. برای کدگذاری باز از نرم‌افزارMAXQDA استفاده شده و تحلیل محتوای عمیق با مقایسه مداوم داده‌ها انجام شده است. فرآیند یکپارچه‌سازی مقولات از طریق کدگذاری محوری صورت می‌گیرد که در آن مقولات اصلی و فرعی به هم مرتبط می‌شوند. اشتراوس و کوربین معتقدند که مرزهای میان مراحل کدگذاری انعطاف‌پذیر بوده و برای تسهیل پژوهش‌ها به ویژه برای پژوهشگران مبتدی قابل تغییر است.

اعتباریابی: در پژوهش حاضر به منظور به دست آوردن اعتماد موردنیاز برای تأیید علمی آن، از تکنیک‌های رایج اعتباریابی در روش‌شناسی نظریه داده‌بنیاد شامل کنترل یا اعتباریابی توسط اعضا (Creswell, 2013؛ Patton, 2002)، مقایسه‌های تحلیلی و تکنیک ارزیاب خارجی (Cresswell et al., 2000) استفاده شد. نتایج پژوهش به مشارکت‌کنندگان از طریق جلسات بازخورد ارائه می‌شود تا صحت و دقت یافته‌ها تأیید شود. تکنیک ارزیاب خارجی با انتخاب یک متخصص آشنا با موضوع پژوهش اجرا می‌شود که یافته‌ها را به صورت مستقل بررسی کرده و پیشنهادات اصلاحی ارائه می‌دهد.

یافته‌های پژوهش

مفاهیم مربوط به مرحله کدگذاری باز و تشخیص مفاهیم در مراحل تحلیل داده‌ها در جهت مشخص زمینه و فرآیند در قالب ۷ مقوله اصلی و ۱۹ مقوله فرعی، مقوله‌بندی شده و در مرحله کدگذاری گزینشی به استخراج مقوله هسته «چندفضایی شدن جهان‌زیست دانش‌آموزان» منجر شد که مقوله هسته پژوهش به شمار می‌آید.

جدول ۱. مقولات اصلی و نقش پارادایمی آنها

Table 1. Main categories and their paradigmatic role

مقولات اصلی Main categories	نقش پارادایمی A paradigmatic role
در مرکز بودگی وسایل ارتباطی در زندگی روزمره	شرایط
آشفتگی نهادی در صیانت از حریم کاربران	شرایط
بسترهای نوین بین‌المللی تکوین هویت	کنش- کنش متقابل
بدن به مثابه عرصه نمایش قدرت سیگنال‌ها	کنش- کنش متقابل
چالش‌های حفظ حریم خصوصی در زندگی	پیامدها
بازجامعه‌پذیری دیجیتال	پیامدها
دیجیتال‌سازی تجربه‌های روزمره	پیامدها

۱. شرایط

به اعتقاد اشتراوس و کوربین، شرایط تنها بخشی از پارادایم هستند که در پاسخ به سؤالات چرا، چگونه و چه‌وقت می‌آیند (Corbin & Strauss, 2015, 226). شرایط که خود به دو نوع خرد و کلان تقسیم می‌شوند، در هنگام وارد کردن زمینه به تحلیل به آنها اشاره می‌کنیم.

مقوله اصلی اول؛ در مرکزبودگی وسایل ارتباطی در زندگی روزمره: این مقوله نشان‌دهنده تحول رسانه‌ها از ابزارهای انتقال اطلاعات به عناصری ساختاری در هویت، روابط اجتماعی و الگوهای روزمره است. رسانه‌ها دیگر تنها مصرف‌کننده نیستند بلکه تولیدکننده محتوا هم هستند، که ارتباطات خطی را به شبکه‌ای تبدیل کرده و هژمونی فرهنگی و مرزهای خصوصی و عمومی را بازتعریف کرده است. رسانه‌ها به نهادهای اجتماعی جدیدی تبدیل شده‌اند که نقش‌های سنتی مانند مدرسه، خانواده و مذهب را به چالش کشیده‌اند. بر اساس گزارش Statistical Center of Iran (2022)، ۷۵ درصد خانواده‌ها به اینترنت دسترسی دارند و ٦۰ درصد دانش‌آموزان از شبکه‌های اجتماعی برای آموزش یا سرگرمی استفاده می‌کنند. به‌طور مثال، یکی از مشارکت‌کنندگان پژوهش بیان کرده است که «زندگی‌ام به‌شدت با گوشی موبایل گره خورده است» و دیگری اضافه کرده که «دانش‌آموزان دائم از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند و این ابزارها برای ارتباطات، یادگیری و حتی ارضای نیازهای عاطفی مفید است». همچنین برندگرایی به‌عنوان نمادی از تمایز اجتماعی و سرمایه فرهنگی مطرح است، که با انتخاب گوشی‌های مدل بالا به‌عنوان نشانه‌ای از جایگاه اجتماعی مرتبط است. یکی از مشارکت‌کنندگان بیان کرده که «وقتی گوشی مدل بالای X خریدم، اعتماد به نفس بیشتری پیدا کردم و می‌خواستم آن را نشان دهم.» از طرفی دیگر برندگرایی می‌تواند به عنوان بخشی از

سرمایه فرهنگی و نمادی برای تمایز اجتماعی درک شود. برندسازی و مدیریت برند امروزه در دنیای بازاریابی از مباحث پرطرفدار شناخته می‌شود و بحث برند امروزه در تمامی حوزه‌ها اهمیت یافته است (Ayatimehr et al., 2023, 40). این پدیده‌ها اهمیت فزاینده رسانه‌ها در جامعه معاصر را نشان می‌دهند و نمایانگر آن هستند که رسانه‌ها اکنون به عناصری عاطفی، فرهنگی و هویتی تبدیل شده‌اند که به افراد امکان می‌دهند احساسات خود را مدیریت کنند، هویت اجتماعی‌شان را از طریق برندها نشان دهند و دامنه تعاملات خود را گسترش دهند.

مقوله اصلی دوم؛ آشفتگی نهادی در صیانت از حریم کاربران: در این پژوهش، آشفتگی نهادی به معنای ناتوانی ساختارهای نهادها و قانون‌گذاران در فرآیند حفظ و تثبیت حریم خصوصی بیان شده است. مشارکت‌کنندگان اشاره دارند که در بسیاری از زمینه‌ها نشانی از مدیریت حفظ حقوق و حریم افراد توسط نهادهای مستقر در جامعه مشاهده نمی‌شود. آنها به کم‌کاری دولت در صیانت از حقوق کاربران اشاره کرده‌اند و برخی موارد هک شدن اکانت‌ها و فیشینگ حساب‌های بانکی را مثال می‌زنند. تجربه نگار (۱۵ ساله) به این صورت است: «یه لینکی برای بابام اومده بود درباره سهام عدالت، وقتی روی اون زد، یه پیام برای همه شماره‌های ذخیره‌شده‌اش رفت و کمک مالی خواست». همچنین، حکمرانی فضای سایبر در کشورهای مختلف (آمریکا، اروپا، رواندا) با قوانین و سیستم‌های شفاف وجود دارد، اما در ایران حکمرانی ضعیف در این حوزه مشاهده می‌شود. گزارشی از مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد که بیش از ٤٠ درصد مردم ایران از عدم شفافیت در سیاست‌گذاری‌های حوزه فناوری و رسانه انتقاد دارند. در جدول ۲ وضعیت ایران و سایر کشورهای جهان در زمینه حفظ حریم خصوصی کاربران در فضای مجازی آمده است.

جدول ۲. وضعیت صیانت از داده‌ها در کشورهای مختلف

Table 4. The status of data protection in different countries

وضعیت status	کشور the country
خیلی خوب	کره‌جنوبی، کانادا، انگلستان، آلمان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، بلژیک، سوئد، نروژ، ایرلند
خوب	ژاپن، نیوزلند، هلند، سوئیس، یونان، صربستان، پرتغال، مجارستان، فنلاند، جمهوری چک، رومانی، اتریش، ایسلند، موناکو، لهستان، مراکش، ایالات‌متحده‌آمریکا، آرژانتین
متوسط	استرالیا، امارات‌متحده‌عربی، مالزی، سنگاپور، ماکائو، روسیه، اوکراین، بلغارستان، دانمارک، لیتوانی، مصر، آفریقای‌جنوبی، مکزیک، کلمبیا، کاستاریکا، اروگوئه، شیلی
ضعیف	چین، هند، پاکستان، ترکیه، اندونزی، تایلند، فیلیپین، برزیل، پرو، هندوراس
بسیار ضعیف	ایران و سایر کشورهایی که در اسامی بالا نیامده است از جمله عربستان، بحرین، کویت، عراق، افغانستان، تاجیکستان، سوریه، یمن، عمان، مغولستان، قزاقستان، اغلب کشورهای قاره آفریقا و ونزوئلا، اکوادور، بولیوی، پاراگوئه و سایر کشورها

این تحلیل نشان می‌دهد که چگونه چالش‌های نهادی در حفظ حریم خصوصی دیجیتال می‌تواند به طور مستقیم بر رفتار کاربران و نحوه تعامل آن‌ها با تکنولوژی تأثیر بگذارد و ضرورت بازنگری در سیاست‌ها و مقررات حفظ حریم خصوصی را برجسته می‌سازد.

۲. استراتژی‌ها یا کنش- تعامل‌ها

دومین دسته‌بندی مهم از پارادایم، کنش- تعامل‌ها یا همان استراتژی‌ها هستند. در واقع کنش- تعامل‌ها همان پاسخ‌های عینی و واقعی افراد و گروه‌ها به موقعیت‌های دشوار و رخدادهای زندگی است (Corbin & Strauss, 2015, 226).

مقوله اصلی سوم؛ بسترهای بین‌المللی تکوین هویت: ورود عناصر جدید فرهنگی از طریق جذابیت فضای مجازی، به ویژه اینترنت، باعث بازتولید سلیقه‌های مجازی و ایجاد تغییرات در هویت‌ها شده است. یکی از اساتید علوم ارتباطات می‌گوید: «شبکه‌های اجتماعی نه تنها ابزارهای تکنولوژیکی جدید هستند، بلکه به‌عنوان رسانه‌های جدید، تغییراتی در ساختارهای اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی ایجاد کرده‌اند». هویت به‌عنوان شرط لازم برای زندگی اجتماعی، تحت تأثیر جهانی شدن و پیشرفت تکنولوژی‌های ارتباطی نوین، در مسیر متفاوتی از گذشته شکل می‌گیرد. دانش‌آموزان با استفاده از شبکه‌های اجتماعی و پلتفرم‌های دیجیتال، با جریان‌های فرهنگی جهانی آشنا می‌شوند. یکی از مشارکت‌کنندگان اشاره می‌کند که علاقه‌مندی به موسیقی کره‌ای باعث شده که حتی زبان کره‌ای را تا حدی درک کند: «الان موسیقی کره‌ای رو بیشتر از موسیقی خودمون دنبال می‌کنم چون معنا و مفهومش رو خیلی می‌فهمم». این مقوله نشان‌دهنده این است که دانش‌آموزان با استفاده از فرصت‌های آنلاین، از مرزهای جغرافیایی عبور کرده و هویت‌های پیچیده‌تری با ترکیب عناصر فرهنگی مختلف می‌سازند.

مقوله اصلی چهارم؛ بدن به مثابه عرصه نمایش قدرت سیگنال ها: این مقوله از منظر نظریه سرمایه نمادین بوردیو و بازاندیشی گیدنز نشان‌دهنده بازتعریف هویت در فضای دیجیتال است. در این فضا، بدن به ابزاری برای نمایش منزلت اجتماعی، زیبایی‌شناسی مطلوب و سیگنال‌دهی به ارزش‌های فرهنگی تبدیل شده است. شبکه‌های اجتماعی با برجسته‌سازی این بازنمایی‌ها، استانداردهای جدیدی از هویت و جایگاه اجتماعی خلق کرده و افراد را به بازتولید این هنجارها از طریق بدن و ظاهر خود وادار می‌کنند. مشارکت‌کنندگان پژوهش معتقدند که ارزش‌های جهانی وجود دارد که بدن را فعال و اجتماعی می‌کند و تحت تأثیر

رسانه‌های اجتماعی است. سارا (۱۷ ساله) می‌گوید: «من معمولا سعی می‌کنم توی آرایش برنامه داشته باشم و شبیه هنرمندان یا بازیگران سرشناس باشم». جراحی‌های زیبایی نیز نماد نهایت هجوم به بدن برای رسیدن به زیبایی ظاهری تلقی می‌شود. یکی از معلمان پژوهش نگرانی خود را از این موضوع بیان می‌کند: «الان توی هر کلاسی ۹۰ درصدشون ناخن کاشتن یا مژه کاشتن». بدن در این فضا نه‌تنها نمایانگر فردیت بلکه نماینده فرهنگی جهانی است که از طریق رسانه‌های اجتماعی ترویج می‌شود. جهانی‌شدن استانداردهای بدنی و تلاش برای دست‌یابی به این الگوها نشان‌دهنده تأثیرات عمیق جهانی‌شدن فرهنگی و نقش رسانه‌های اجتماعی در شکل‌دهی به هویت‌های بدنی است.

۳- پیامدها

پیامدها خروجی‌های کنش-تعامل هستند که افراد همواره از عواقب آن‌ها نگرانند. بنابراین، آن‌ها از بین گزینه‌ها انتخاب می‌کنند. این پیامدها گاهی احتمال‌های مختلفی دارند و گاهی برخلاف انتظارات پیش می‌آیند، که در این صورت فرد باید خود را با شرایط جدید تطبیق دهد (Corbin & Strauss, 2015, 228).

مقوله اصلی پنجم؛ چالش‌های حفظ حریم خصوصی در زندگی دیجیتال: این مقوله نشان‌دهنده تأثیر فناوری‌های نوین بر مناسبات اخلاقی و عرفی دانش‌آموزان است. فضای مجازی به کاربران این امکان را می‌دهد که خود را به اشتراک بگذارند و با دریافت لایک و کامنت‌های تحسین‌برانگیز احساس دیده شدن پیدا کنند، که به نوعی نقض داوطلبانه حریم خصوصی است. کاربران بدون آگاهی از گستره عملشان، اطلاعات شخصی را منتشر می‌کنند. برای مثال، مژگان (۱۷ ساله) می‌گوید که چالش‌های اینستاگرام را در خانه انجام می‌دهد، بدون آنکه از خطرات آن آگاه باشد. این مسئله باعث شکاف نسلی میان جوانان و بزرگ‌ترها می‌شود. همچنین، برخی کاربران برای حفظ حریم خصوصی خود از تکنیک‌هایی مانند پاک کردن تاریخچه مرورگر یا استفاده از شناسه‌های مستعار بهره می‌برند. یکی از دانش‌آموزان می‌گوید: «من دیگه با شماره اصلی وارد سایت‌ها نمی‌شم، همیشه اسمم مستعاره». این مقوله به تغییر مفهوم حریم خصوصی در عصر دیجیتال اشاره دارد که مرزهای خصوصی و عمومی مبهم شده‌اند و چالش‌های حفظ حریم خصوصی بر ابعاد اجتماعی، روانی و آموزشی اثر می‌گذارند. از نظر اجتماعی، اعتماد و امنیت کاهش می‌یابد، از نظر روانی نگرانی از افشای اطلاعات موجب استرس می‌شود، و در

حوزه آموزشی، کمبود سواد دیجیتال خطرات بیشتری را به همراه دارد.

مقوله اصلی ششم؛ باز جامعه‌پذیری دیجیتال: این مقوله نشان‌دهنده تأثیر فناوری‌های نوین بر فرآیند جامعه‌پذیری و روابط خانوادگی است. فرآیند جامعه‌پذیری که معمولاً از طریق نهادهای رسمی مانند آموزش‌وپرورش انجام می‌شود، با ظهور فناوری‌های نوین و شبکه‌های اجتماعی مجازی دچار تغییرات گسترده‌ای شده است. محققان از این تغییرات به عنوان جامعه‌پذیری نوین یاد می‌کنند و معتقدند این فناوری‌ها معادله‌های جامعه‌پذیری را تغییر داده‌اند(Giddens، 2005). یکی از اساتید جامعه‌شناسی مشارکت‌کننده در پژوهش می‌گوید: «این فناوری‌ها نسلی از نوجوانان را پرورش داده‌اند که ترجیحات اجتماعی خاص خود را دارند و از شبکه‌های اجتماعی برای فرار از محدودیت‌های زندگی واقعی استفاده می‌کنند». در فضای دیجیتال، روابط خانوادگی و ارتباطات بین نسل‌ها تغییر کرده و گاهی ساختارهای سنتی خانواده بازتعریف می‌شوند. به‌عنوان مثال، پروین (١٦ ساله) می‌گوید: «وقتی توی گروه‌های خانوادگی هستیم، انگار یه حس جدید از خانواده داریم، حتی وقتی خونه نیستیم باز هم با هم در ارتباطیم». همچنین، این فضای دیجیتال موجب شده تا دانش‌آموزان در چند فضای فرهنگی مختلف حضور داشته باشند و از منابع متنوع فرهنگی بهره‌مند شوند. کیانا (١٦ ساله) اشاره می‌کند: «من عاشق انیمه‌های ژاپنی هستم و با کسانی که علایق مشابه دارند دوست شدم، حس می‌کنم هم فرهنگ خودم رو خوب می‌شناسم و هم درک از فرهنگ ژاپنی دارم». این تجربه باعث شکل‌گیری هویت‌های چندگانه و تقویت نگاه چندفرهنگی در دانش‌آموزان می‌شود.

مقوله اصلی هفتم؛ دیجیتال‌سازی تجربه‌های روزمره: دیجیتال‌سازی تجربه‌های روزمره باعث تغییر ساختارهای زمانی و مکانی زندگی شده است، به‌طوری‌که فعالیت‌هایی که قبلاً نیازمند حضور فیزیکی بودند، اکنون در هر زمان و مکانی قابل انجام هستند. این تغییرات در سه بعد مهم قابل بررسی است :**تغییر در الگوی مصرف** :خرید آنلاین از یک فعالیت اقتصادی ساده تبدیل به بیانی از هویت فرهنگی شده است. زهرا (۱۵ ساله) می‌گوید: «قبلاً برای خرید باید به مغازه می‌رفتم، اما حالا راحت می‌روم تو پیج کتابفروشی و سفارش می‌دم».

دیجیتال‌سازی اوقات فراغت :دانش‌آموزان بیشتر وقت خود را در فضای دیجیتال صرف تعامل، یادگیری و تفریح می‌کنند. الهه (۱۵ ساله) می‌گوید: «به جای اینکه بیرون برم، توی اینستا می‌چرخم، آهنگ گوش میدم و با دوستام چت می‌کنم.»

دیجیتال‌سازی آموزش :آموزش مجازی به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد که به منابع یادگیری جهانی دسترسی داشته باشند. رزا (۱۶ ساله) می‌گوید: «کلاس‌های مجازی خیلی خوب هستند، خصوصاً برای درس‌هایی مثل ریاضی و فیزیک». این تکنولوژی آموزشی قدرت آن را دارد که مرزهای زمان و مکان را بین دانش‌آموز، معلم خانه، کلاس درس و دسترسی به محتوای آموزشی را از بین برده و به گسترش یادگیری فراتر از مدرسه کمک کند. این تغییرات نشان‌دهنده فرآیندهای جهانی‌شدن، فردگرایی شبکه‌ای و تغییرات در ساختارهای اجتماعی و فرهنگی است که به دسترسی و راحتی بیشتر منجر شده و الگوهای مصرف، ارتباطات و یادگیری را دگرگون کرده‌اند.

جدول ۳. مقوله‌های اصلی، فرعی و هسته استخراج‌شده پژوهش به تفکیک اجزای مدل پارادایمی

Table 5. The main categories, sub-categories and extracted core of the research by the components of the paradigm model

اجزای پارادایم Components of the paradigm	مقوله فرعی Subcategory	مقوله اصلی Main article	مقوله هسته Core category
شرایط علّی- زمینه‌ساز- مداخله‌گر	مصرف عاطفی تلفن همراه برندگرایی عضویت در گروه‌ها و کانال‌های متعدد در شبکه‌های اجتماعی	در مرکزبودگی وسایل ارتباط جمعی در زندگی روزمره	چندفضایی شدن جهان زیست دانش‌آموزان
	عدم چابکی دولت در صیانت از حقوق کاربران موارد نقض حریم خصوصی مجازی	ناکارامدی نهادی در صیانت از حریم	
کنش - کنش متقابل	هویت‌یابی هنری فرهنگی بین‌المللی مصرف فرهنگی جهانی شبکه‌سازی با همسالان بین‌المللی	بسترهای بین المللی تکوین هویت	
	جهانی شدن بدن تقلای الگوی بدنی ایده ال	بدن به مثابه عرصه نمایش سیگنال ها	
پیامد	تجربه شکاف دیجیتال میان نسلی کلبه‌های خانوادگی الکترونیک در معرض تماشا ردپا زدایی از پرسه زنی‌های مجازی	چالش‌های حفظ حریم خصوصی	
	افزایش سهم منابع انلاین در جامعه‌پذیری بازتعریف روابط خانوادگی و بین‌نسلی تقویت هویت‌های چندگانه و چندفرهنگی	بازجامعه‌پذیری دیجیتال	
	اموزش مجازی اوقات واقعی، فراغت انلاین خرید انلاین	دیجیتال‌سازی تجربه‌های روزمره	
	اموزش مجازی اوقات واقعی، فراغت انلاین خرید انلاین	دیجیتال‌سازی تجربه‌های روزمره	

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف فهم فرآیند دیجیتالی شدن سبک زندگی در میان دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر اهواز و با استفاده از روش گرندد تئوری انجام شد. مقوله هسته این پژوهش «چندفضایی‌شدن جهان‌زیست دانش‌آموزان» بود که نشان‌دهنده تعامل آن‌ها با سه فضای فیزیکی، مجازی و ذهنی است .در فضای فیزیکی، دانش‌آموزان در محیط‌های سنتی مانند خانه، مدرسه و اجتماع‌های فیزیکی زندگی می‌کنند و تعاملات اجتماعی آنان در این فضا بر اساس روابط مستقیم و چهره به چهره شکل می‌گیرد. این فضا ویژگی‌هایی دارد که بر هویت و رفتارهای آنان تأثیرگذار است، مانند این‌که دختران معمولا در شبکه‌های اجتماعی هویتی جدید و متفاوت از هویت سنتی خود را به نمایش می‌گذارند. یکی از مشارکت‌کنندگان در این زمینه اشاره می‌کند: «بابام و داداشم خیلی غیرتی هستن و اصلا اجازه نمی‌دن حتی واسه مدرسه هم که میرم یکم آرایش کنم، اما من عاشق آرایشم همیشه تو خونه وقتی اونا نیستن کلی آرایش می‌کنم و از خودم عکس می‌گیرم و تو اینستا استوری می‌کنم». فضای ذهنی جایی است که دانش‌آموزان تجارب خود در دو فضای دیگر (فیزیکی و مجازی) را پردازش کرده و درک می‌کنند. هویت‌های متعدد که در فضای مجازی و فیزیکی تجربه می‌شوند، در این فضا با یکدیگر تلاقی می‌کنند و این فرآیند به چالش کشیدن ساختارهای اجتماعی و فرهنگی سنتی را به همراه دارد. مقولات شرایطی، راهبردی و پیامدی نیز به نوعی به این تغییرات بنیادین متصل هستند. مقولات شرایطی مانند «درمرکز بودگی وسایل ارتباطی» و «آشفتگی نهادی» نشان می‌دهند که تغییرات ساختاری و تعاملات دیجیتال، شرایط جدیدی را برای زیست‌جهان دیجیتالی دانش‌آموزان فراهم کرده‌اند و موجب شده‌اند که فناوری‌های نوین و تعاملات آنلاین جزء جدایی‌ناپذیر از زندگی روزمره آنان شوند. به‌طور مثال، نظریه بوم‌شناسی رسانه‌ای مک‌لوهان معتقد است که فناوری‌های نوین ارتباطی، اکوسیستم‌های اجتماعی جدیدی ایجاد می‌کنند که در آن ابزارهای دیجیتال به‌عنوان تمدید توانایی‌های انسانی عمل می‌کنند. راهبردهایی مانند «بسترهای بین‌المللی تکوین هویت» و «ارتباط‌آفرینی مجازی‌محور» نشان‌دهنده تلاش دانش‌آموزان برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های ارتباطی جدید در جهت گسترش تعاملات اجتماعی و هویتی خود هستند. این امر با نظریه «فردگرایی شبکه‌ای» راینی و ولمن به خوبی تبیین می‌شود که چگونه دانش‌آموزان، در عین

حفظ روابط خانوادگی و سنتی، از شبکه‌های اجتماعی برای ایجاد هویت‌های مستقل و تعاملات فردمحور استفاده می‌کنند. مقولات پیامدی از جمله «بازجامعه‌پذیری دیجیتال» و «چالش‌های حفظ حریم خصوصی» به پیامدهای تعاملات و راهبردهای دیجیتالی اشاره دارند. این موارد نشان می‌دهند که دیجیتالی‌شدن نه‌تنها الگوهای تعاملات روزمره را تغییر داده است بلکه روابط خانوادگی را تحت تأثیر قرار داده و به‌ویژه در زمینه‌های نقض حریم خصوصی و بازتعریف هویت‌های فردی و جمعی در فضای مجازی اثرگذار بوده است. نتایج این پژوهش تأکید دارند که برای بهره‌برداری بهینه از فرصت‌ها و چالش‌های دیجیتالی‌شدن، نیاز به توجه به پیامدهای آن و اصلاح سیاست‌های اجتماعی و آموزشی، آموزش مهارت‌های دیجیتال به دانش‌آموزان و حمایت‌های مناسب از سوی خانواده‌ها ضروری است. یکی از دستاوردهای مهم پژوهش حاضر، تحلیل مقولات اصلی با استفاده از ترکیب چهار رویکرد نظری مختلف بوده است که نشان می‌دهد تنها از طریق تلفیق این رویکردها می‌توان تحلیلی جامع و چندبعدی از دیجیتالی‌شدن سبک زندگی دانش‌آموزان ارائه داد.

پیشنهادهای کاربردی

الف (ارتقای سواد دیجیتال: طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی برای دانش‌آموزان و معلمان به منظور افزایش آگاهی درباره حریم خصوصی، امنیت دیجیتال و تعاملات آنلاین ایمن. ب) ایجاد چارچوب‌های قانونی محکم‌تر: تقویت قوانین ملی و بین‌المللی برای حفاظت از داده‌های شخصی کاربران و تنظیم مقررات برای جلوگیری از سوءاستفاده از اطلاعات دیجیتال. جترویج فرهنگ استفاده مسئولانه: راه‌اندازی کمپین‌های فرهنگی برای تبیین اهمیت احترام به حریم خصوصی و کاهش فشارهای اجتماعی مرتبط با نمایش بدن یا خودنمایی در فضای مجازی.

سهم مشارکت نویسندگان: در پژوهش حاضر نویسنده دوم، به عنوان استاد راهنما، نظارت و راهبردی روند کلی پژوهش و تدوین و نهایی‌سازی اصلاحات مقاله را بر عهده داشته‌اند. نویسنده اول در تدوین طرح تحقیق، فرآیند گردآوری، تحلیل و تفسیر یافته‌ها و نگارش متن مقاله را برعهده داشته و در مجموع نتیجه‌گیری از یافته‌ها و بسط و تفسیر به صورت مشترک و با بحث و تبادل نظر کلیه همکاران و با همراهی نویسنده دوم و سوم و چهارم، به عنوان استاد مشاور پایان‌نامه، انجام شد.

تضاد منافع: نویسندگان اذعان دارند که در این مقاله هیچگونه تعارض منافعی وجود ندارد.

منابع مالی: پژوهش حاضر از هیچ موسسه و نهادی حمایت مالی دریافت نکرده و کلیه هزینه‌ها در طول فرآیند اجرای پژوهش بر عهده پژوهشگران بوده است.

تشکر و قدردانی: پژوهش حاضر بدون همکاری مشارکت کنندگان امکان‌پذیر نبود؛ بدینوسیله از کلیه مشارکت کنندگان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

References

Ayatimehr, M., Mahmoudi, E., & Sepiani, B. (2023). Explaining the mechanism of greenwashing behavior's effect on consumers' green purchase intention in small and medium enterprises (SMEs). ***Journal of Quantitative Economics,*** *21*(1), 1–32. https://doi.org/10.22055/jqe.2023.42424.2530.

Bahmani, S, Hemmati, R, Moltafhte, H. (2019) "Understanding the Process of Marginalization Experience Based on the Grounded Theory Method." PhD Thesis, University of Isfahan. [Persian]

Bakhtiari, A., & Nasiri, B. (2022). Qualitative and quantitative analysis of digital family lifestyle in Tehran (Futurology). ***Rahpouyeh Communication and Culture Quarterly,*** *1*(3). 47-68 https://doi.org/10.22034/rcc.2022.253274. [Persian]

Bakhtiari, A., Amir-Mazzāheri, A. S., & Nasiri, B. (2021). Providing an optimal model and future outlook on family lifestyle changes through the integration of new communication technologies in Tehran from experts' perspectives. ***Research Letter on Women* (*Pajouheshnameh Zanan*),** *12*(4), 3–38. https://doi.org/10.30465/ws.2021.31825.3057. [Persian]

Bandura, A. (2001). Social cognitive theory of mass communication. ***Media Psychology,*** *3*(3), 265–299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03

Bourdieu, P. (1984). Distinction: A social critique of the judgments of taste, London: R.K.P

Castells, M. (2001). "Network society and new identity". Translated by Mohammad Reza Moini, Majlis and Research Quarterly. 11th year No. 43. [Persian]

Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of Qualitative Research. Thousand Oaks*, London: CA Sage.

Creswell, J, W. (2013). Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches .

Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. ***Theory Into Practice,*** *39*(3), 124–130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2

Dartaj, F., Rajabian Dehzireh, M., Fethullahi, F., & Dartaj, F. (2018). "The relationship between the use of virtual social networks and feelings of loneliness and marital infidelity in college students" ***Educational Psychology,*** *14*(47). 119-140. https://doi.org/10.22054/2262.32466 [Persian]

Friedman, T. L. (2005). "*The World is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century"*. New York: Farrar, Straus and Giroux.

Ganji, M., Niazi, M., & Mehraban, Z. (2019). Typology of lifestyles with emphasis on the role of media among women in Shiraz. ***Journal of Contemporary Sociological Research (Pajuheshhāye Jāme'eh Shenāsi Mo'āser),*** *8*(14), 155–189. https://doi.org/10.22084/csr.2019.18576.1607. [Persian]

Giddens, A (1998) "*The Consequences of Modernity*", translated by Mohsen Salasi. Tehran: Markaz Publishing House. . [Persian]

Giddens, A. (2005) "Consequences of Modernity" translated by Mohsen Salasi. Tehran: Nahr-e-Karzan. [Persian]

Habermas, J. (2005). "*The structural transformation of the public sphere: an exploration of bourgeois society*". Translated by Jamal Mohammadi, Tehran: Afkar Publishing. [Persian]

Hasani, M. H. (2016). *Virtual social networks and the cultural lifestyle of youth: A study of University of Tehran students* (Doctoral dissertation, Department of Sociology, Allameh Tabataba'i University, Faculty of Social Sciences). [Persian]

Heidegger, M. (1977). *The Question Concerning Technology and Other Essays* (W. Lovitt, Trans.). New York: Harper & Row.

Hosseini, S. M., Fathi-Vajavgah, K., Haqqani, M., Arafi, M., & Rezaizadeh, M. (2021). "The place of virtual citizen education in the official curricula of the elementary school of Iran's educational system". ***Journal of Educational Sciences*** of Shahid Chamran University of Ahvaz, 6th period, year *28*(1), 229-252. https://doi.org/:10.22055/edus.2021.36140.3170 [Persian]

Katz, J. E., & Aakhus, M. (2002). " Conclusion: Making meaning of mobiles – A theory of Apparatgeist". In J. E. Katz, & M. Aakhus (Eds.), perpetual contact. Mobile communication, private talk, public performance (pp. 301–320). Cambridge, UK: University Press.

Kazemi, S. (2018). "*Pathology of the use of social networks and its relationship with the lifestyle of the youth of Ardabil city*" Ardabil: Applied Research Office, Police Command of Ardabil Province. Vol. 1. 48-61 [Persian]

Latour, B. (2010). A collective of humans and nonhumans. In C. Hanks (Ed.), *Technology and Values: Essential Readings*. Malden, MA: Wiley-Blackwell. philpapers.org.

MacKenzie, D. A., & Wajcman, J. (Eds.). (1999). *The Social Shaping of Technology* (2nd ed.). Buckingham, UK: Open University Press.

McLuhan, M. (1967). "*To understand the media*". Translated by Saeed Azari. Tehran: Research Center for Broadcast Studies and Evaluation. [Persian]

Patton, M. Q. (2002). Two decades of developments in qualitative inquiry: A personal, experiential perspective. ***Qualitative Social Work,*** *1*(3), 261–283. https://doi.org/10.1177/1473325002001003636.

Rainie, L., & Wellman, B. (2012). Networked: The new social operating system. MIT Press.

Rasoulzadeh Aghdam, S., Adlipour, S., Mirmohammadtabar, S., & Afshar, S. (2015). The analysis of social media's role in shaping a modern lifestyle among Iranian youth. ***Journal of Contemporary Sociological Research,*** *4*(6), 33–60. https://www.magiran.com/p1536379. [Persian]

Ruying, R. (2020). The Digitalization of Lifestyle in a Digital Era: A Case Study Special Reference to Covid-19. ***International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE***). ISSN: 2278-3075 (Online), Volume-9 Issue-9, July 2020

Sarinally, Shu. (2021). Lifestyle orientations and the adoption and use of Internet-centric technologies in Taiwan, ***Journal of Computer-mediated Communication,*** *1*(3), 90-160. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2012.12.009.

Silverstone, R., & Haddon, L (1996). "Design and the Domestication of Information and Communication Technologies: Technical change and everyday life". In R. Mansell & R. Silverstone (Eds.) Communication by Design: Politics and Communication Technologies. 44-74. Oxford: Oxford University Press.

Statistical Center of Iran. (2022). *[Title of the report if available]*. Tehran, Iran: Statistical Center of Iran. Retrieved from [URL if online].

Sushma, P. (2022). The Role Of Social Media In Changing The Lifestyle oF Y0uths. ***Journal of Fundamental & Comparative Research*** Vol. VIII, No. 1(XVI): 2022 ISSN: 2277-7067.

Toffler, A. (1980). "*The Third Wave"*. New York: William Morrow.

Van-Lon, P. (2012). "Media technology from a critical perspective" translated by: Ahmad Aliqlian. Scientific editor: Bijan Abdul Karimi. Tehran: Hamshahri Publications. [Persian]

Zare Fakhr, R., Naeini, A., Shakeri, M., & Hassani, H. (2024). "Analysis of the phenomenon of demand for private tutoring (case study: high school in Yazd)". ***Journal of Educational Sciences,*** Chamran University of Ahvaz, 6, *31*(1), 209-240. https://doi.org:10.22055/edus.2024.46634.3588 [Persian]

© 2025 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).